

*Vapaa-ajan asunnon
sisustaminen vuonna 2022*

Maria Korkiala

Pro gradu -tutkielma

Muoti, tekstiilitaide ja materiaalitutkimus

Taiteiden tiedekunta

Lapin yliopisto 2023

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Vapaa-ajan asunnon sisustaminen vuonna 2022

Tekijä/-t: Maria Korkiala

Koulutusohjelma/oppiaine: Muoti, tekstiilitaide ja materiaalitutkimuksen koulutusohjelma

Työn laji: Pro gradu -tutkielma/Maisteritutkielma x Lisensiaatintutkimus __

Sivumäärä, liitteiden lukumäärä: 41

Vuosi: 2023

Tiivistelmä:

Tutkimuksessa selvitettiin, millaista kuvaa media antaa vapaa-ajan sisustuksesta vuonna 2022. Aineistona toimi Meidän mökki -lehdestä ja Instagram sovelluksesta kerätyt valokuvat, jotka olivat otettu vapaa-ajan asuntojen sisätiloista. Aineiston analyysissä käytettiin sisällönanalyysia. Kuvia tarkasteltiin kahdella eri menetelmällä, joissa tutkittiin, mitä kuvat sisälsivät ja kuinka paljon eri aiheita niissä esiintyi.

Aineistoa tarkasteltiin erilaisten vapaa-ajan sisustustrendien kautta. Tutkimuksessa selvisi, että luonnonmateriaalit, perinteiset esineet ja oma onnela ovat teemoja, joita esitellään. Vapaa-ajan asunnon termien määrittäminen ei ole enää yksiselitteistä, sillä termejä käytetään vaihtelevasti eri julkaisuissa ja oma vapaa-ajan vietto paikka määritellään omien näkökulmien kautta.

Vapaa-ajan asuntojen sisustuksen tutkiminen on jäänyt vähemmällä huomiolla, vaikka mökkeilyä yleisesti on tutkittu useista eri näkökulmista. Nyt kuitenkin mökkeilyn suosio on noussut ja siihen korona-aika on lisännyt vauhtia. Perinteinen mökkeily on edelleen suosittua. Se on kuitenkin monipuolistunut ja rinnalle on tullut erilaisia muotoja. Vapaa-ajan asunto voi olla eräänlainen matkakohde, arjesta irtautumisen paikka tai siellä voidaan viettää osaa arjesta.

Avainsanat: sisustus, vapaa-ajan asunto, trendit

x Tutkielma ei sisällä muita kuin tekijän/tekijöiden omia henkilötietoja.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
1.1. Lähtökohdat.....	4
1.2. Tutkimuskysymys ja menetelmät	5
1.3. Aineisto	9
2. Vapaa-ajan asuminen.....	11
2.1. Kesämökkeilyn lyhyt historia	11
2.2. Ympäristö	12
2.3. Vapaa-ajan asumisen tasot.....	14
3. Vapaa-ajan asunnon sisustus	16
3.1 Tilat ja tyylit.....	16
3.2. Materiaalit ja värit	20
3.3. Tavarat.....	25
3.4. Varustelutasot.....	29
4. Tulokset.....	31
5. Pohdinta	33
Lähteet.....	

1. Johdanto

1.1. Lähtökohdat

Kesämökki, rantamökki, mummonmökki, kuivanmaan mökki, siirtolapuutarhamökki, erämaamökki, nimityksiä on monia ja kaikki kuvaavat hieman eri tavalla vapaa-ajan viettoon rakennettua asuntoa. Lisäksi on vielä paljon muita nimityksiä, joita voidaan käyttää vapaa-ajan asunnosta. Tilastokeskus on määritellyt kesämökin tarkoittavan ”kiinteästi sijaintipaikalleen rakennettua vapaa-ajan asuinrakennusta tai asuinrakennusta, jota käytetään loma- tai vapaa-ajan asuntona” (Tilastokeskus 2023).

Kun puhutaan ”mökistä” voidaan tarkoittaa eri asioita riippuen siitä, missä yhteydessä siitä puhutaan. Voidaan puhua esimerkiksi loma-asunnosta, vapaa-ajan asunnosta, kakkosasunnosta, kesäasunnosta, kesäpaikasta tai huvilasta. Mökille on voitu antaa ihan oma kutsumanimi, ja sitä voidaan käyttää, kun puhutaan juuri siitä paikasta. Myös paikkakunnan, järven tai paikan nimeä voidaan käyttää, kun puhutaan tietystä mökistä.

Määritelmä voi kertoa, milloin siellä vietetään aikaa. Esimerkiksi kesämökki tai kesäasunto viittaavat siihen, että siellä voidaan olleilla kesäkaudella. Vapaa-ajan asunto ja loma-asunto ovat puolestaan paikkoja, joissa vietetään vapaa-aikaa. Kakkosasunto on näitä laaja-alaisempi määritelmä, sillä siellä voidaan olla milloin tahansa. Kakkosasunto tai kakkosasukas termeinä ovat olleet vielä vähäisessä käytössä (Aho & Ilola 2006, 3, 11). Puhekielessä harva saattaa sanoa lähtevänsä vapaa-ajan asunnolleen.

Mökeiksi mielletään sodan jälkeen rakennetut asumukset, jotka ovat olleet varustukseltaan yksinkertaisia ja pienikokoisia (Aho & Ilola 2006, 11). Niillä vietettiin aikaa viikonloppuisin tai käytiin saunomassa. Rakennuksessa saattoi olla oleskelutila, keittiönurkkaus sekä makuupaikka saunan lisäksi, mikä johti siihen, että alettiin käyttää kesämökki- sanaa. (Hautajärvi 2010, 21.)

Huvilasta on usein puhuttu, kun on tarkoitettu hienompaa rakennusta. Nimitystä on käytetty 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun vapaa-ajan vietto paikkoista. Nykyaikaisista vapaa-ajan rakennuksista saatetaan käyttää myös nimitystä huvila,

sillä ne ovat usein tilavia ja erilaisin mukavuuksin varusteltuja. Kuitenkin omistajat saattavat silti kutsua sitä mökiksi. (Aho & Ilola 2006, 11.) Mökki-termi on siis yleiskäytössä oleva sana kuvaamaan erilaisia vapaa-ajan asumisen tiloja.

Englanninkielisiä termejä vapaa-ajan asumiseen liittyen on esimerkiksi summer cottage, secondary residences, holiday home ja recreation home. Näiden lisäksi on käytetty termejä summer house ja second homes. Cabin- termiä puolestaan voidaan käyttää pienikokoisesta mökistä puhuttaessa. Ruotsiksi löytyviä sanoja ovat puolestaan sommarstuga, villa, fritidshus, semesterbostäder, fritidsbostäder, fritidsstugor, semesterbostäder, semesterhus. (Finto 2023; Kivilahti 2021; Pitkänen & Strandell 2018, 9; Hautajärvi, Kölhi, & Griffiths 2010; Jetsonen & Jetsonen 2008.)

Tässä tutkimuksessa käytetään vapaa-ajan asunto ja mökki termejä, jotka ovat yleisimmin esille nousseita nimityksiä. Niiden käyttö erilaisissa julkaisuissa on vaihtelevaa, joten niitä on vaikea erotella keskenään. Tutkimuksessa mökillä tarkoitetaan rakennusta, jossa vietetään vapaa-aikaa erityisesti kesäaikaan ja vapaa-ajan asunnolla voidaan lomailla, mihin aikaa vuodesta tahansa. Tosin kesämökeillä voidaan viettää lyhyitä aikoja, koko kesä tai ne voivat olla ympäri vuoden käytössä. Mökkiläiset voivat jatkaa lomailua aiempaa pidempään tai tehdä mökistä talvellakin asuttavan (Hankivaara 2021, 31). Aineistosta puhuttaessa käytetään vapaa-ajan asunto termiä.

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa kesämökkejä oli vuoden 2021 lopussa 508 919. Suosituimmat mökkikunnat ovat Kuopio ja Mikkeli. 1970-luvulla kesämökkejä rakennettiin suurin määrä. Sen jälkeen valmistuneiden kesämökkien määrä on vähentynyt joka vuosikymmenellä. Suomessa valmistui 2100 kesämökkiä vuonna 2021. (Tilastokeskus 2022.)

1.2. Tutkimuskysymys ja menetelmät

Tutkimuksen kohteena on vapaa-ajan asuntojen sisustus. Sisustuksella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa vapaa-ajan asunnon sisätilaa, johon kuuluvat pintamateriaalit, kalusteet, tekstiilit, tavarat ja kodinkoneet. Aihetta tarkastellaan aikakauslehtien ja

sosiaalisen median kautta. Tutkimuskysymyksenä on, minkälaista kuvaa media antaa vuoden 2022 vapaa-ajan asunnon sisustuksesta. Tavoitteena on selvittää, millaisia trendejä vapaa-ajan asumiseen sisältyy.

Tutkimuksen aineisto koostuu Meidän Mökki -lehden sekä Instagram-sovelluksen kuvamateriaalista. Kuvia on yhteensä 51 kappaletta. Meidän mökki lehden ja Instagram kuvia ei ole eroteltu keskenään vaan kuvat toimivat yhtenä kokonaisuutena aineistoa käsiteltäessä.

Aineiston rajasin käsittämään vuoden 2022 julkaisut. Meidän Mökki -lehti ilmestyy joka kuukausi. Valitsin siitä kesänumerot kesä-, heinä ja elokuun, sillä mökkikausi on usein kesällä. Näistä kolmesta lehdestä valitsin artikkelit, joissa henkilö(t) esittelevät heidän vapaa-ajan asuntojaan. Aineistoon rajasin kuvat, jotka ovat rakennuksen sisätiloista. Kuvia tuli yhteensä 41 kappaletta. Näiden lisäksi tarkastelin kuvia, jotka olivat ulkokuvia rakennuksesta, jos tällainen kuva oli artikkelissa. Ulkokuvien avulla sai paremman käsityksen rakennuksen koosta ja rakennusajankohdasta. Hyödynsin myös kuvatekstejä tutkiessa kuvia sekä artikkelin muuta sisältöä saadakseni paremman yleiskuvan.

Instagramista hain kuvia hakutermillä ”#mökkinsisustus” (7.10.2022). Valitsin mökin hakusanaksi siksi, että puhekielessä käytetään paljon mökki-termiä ja Instagram on vapaamuotoinen palvelu. Hakusanan avulla tuli suuri määrä tuloksia. Haku valitsi suosituimmat kuvat. Valitsin niistä kymmenen ensimmäistä kuvaa. Käytin ainoastaan hakukentässä olevia kuvia, sillä joskus julkaisuun voi olla liitetty useampia kuvia. Valitsin aina kuvista julkaisun ensimmäisen kuvan. Tein haun kerran ja käytin siihen tulleita kymmentä kuvaa aineistossa. Kuvan perusteella kohteen nimeäminen vapaa-ajan asunnoksi tai mökiksi on vaikeaa. Niinpä tutkimuksessa aineistossa olevia kohteita ei ole eritelty sen mukaan vaan niitä kutsutaan vapaa-ajan asunnoiksi.

Instagramissa kuka tahansa voi julkaista kuvia. Aikakauslehtien sisällön ovat puolestaan valinneet toimittajat. Niissä kuvataan usein ajan ilmiöitä, unelmia ja ihanteita. Aineistoon valikoituneet kuvat ovat jo rajautuneet valmiiksi kuvaajan ottaessa kuvan. Niinpä voin ainoastaan todeta, mitä kuvista välittyy.

Meidän mökki- lehti on A-lehden kustantama. Nimi viittaa aiheisiin, joita lehdessä käsitellään. A-lehden verkkosivuilla kerrotaan lehdestä, että se ”vaalii perinteistä suomalaista mökkeilykulttuuria ja auttaa ottamaan kaiken ilon irti mökkeilystä”.

Lehden keskiössä esitellään mökkiympäristöjä, jotka ovat persoonallisia, uusia ja vanhoja ja sijoittuvat koko Suomen alueella. Lehdessä käsitellään myös mökkeilyyn liittyviä aihealueita, kuten vinkkejä mökistä huolehtimiseen, remontoimisesta, nikkarointia, luonnossa liikkumista sekä uusia ideoita mökkeilystä, että vapaa-ajan harrastuksista mökillä. (A-lehti 2022.)

Aikakauslehtiä selaillessa voi huomata, että ne usein seurailevat vuodenaikojen järjestystä. Meidän mökki -lehden talvinumeroissa oli mukana talviajan juttuja, mutta usein artikkelit ihmisten mökeistä olivatkin kesällä kuvattuja. Tästä jäi mieleen, että lehdellä ehkä haetaan kesäisiä tunnelmia ja palataan talvella muistelemaan, millaista on kesällä ja mitä suunnitella kesäksi. Niistä huokui kaipuu kesään ja sen ihannointia. Lisäksi mökkeilyn aikakausi usein sijoittuu kesäaikaan, jolloin ihmisillä on lomaa.

Aikakauslehdissä, yritysten verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa kerrotaan näkemyksiä siitä, mitkä ovat tulevia trendejä vapaa-ajan sisustuksessa. Esimerkiksi Tikkurilan verkkosivuilla on esitelty 2020-luvun mökkitrendejä, joita on hulppeista huviloista minimalistisiin vapaa-ajan asuntoihin. Vapaa-ajan asunnon -ja kodin sisustus voivat olla hyvin lähellä toisiaan, niinpä tässä tutkimuksessa hyödynnetään kodin sisustukseen liittyvää materiaalia. Esimerkiksi Finnish Design Shopin verkkosivuilla sisustussuunnittelijat kertoivat vuoden 2022 alussa nousevista trendeistä sekä suuntauksista. Avotakan ”Näin Suomi sisustaa” vuoden 2022 maaliskuun artikkeli on tutkimuksen aihetta käsittelevä, sillä siinä on haastateltu neljää sisustusalan ammattilaista siitä, minkälaisia asioita suomalaiset haluavat koteihinsa ja miltä sisustus näyttää.

Aineiston analysoinnissa käytetään laadullista sisällönanalyysia. Sisällönanalyysin avulla selvitetään, mitä aineiston valokuvat esittävät sekä saadaan selville minkälaisia asioita, aiheita ja teemoja aineisto pitää sisällään (Vuori 2022). Tässä tutkimuksessa aineistolähtöisellä analyysillä tarkoitetaan, että aineisto ohjaa tutkimusta ja teoria muodostuu aineiston avulla. Tutkimus kulkee yksittäisistä huomioista yleisiin väitteisiin (Eskola & Suoranta 1998, 83). Aineistolähtöinen analyysi voi vaikuttaa sattumanvaraiselta, mutta tutkija reflektoi omia valintoja ja toteutusta sekä arvioi tutkimuksen luotettavuutta. Näin lukija voi saada tutkimuksesta kokonaiskuvan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Menetelmä sopii tutkimuksen aineistoon hyvin, sillä sen tarkoituksena on ymmärtää laajempaa kokonaisuutta. Aineiston koko ei ole vain yksi kuva, vaan siinä on suuri joukko kuvia. Se on kuvaotanta suuremmasta ryhmästä, jolloin menetelmässä tarkastellaan valittujen visuaalisten elementtien toistuvuutta. (Löfgren Autti 2022.)

Aineiston kuvia tarkastelin kahdella eri tavalla: ensimmäisellä kerralla a-osassa kävin kuvia läpi järjestyksessä yksi kerrallaan. Olin valinnut aiheet, joita etsin kuvista. Kävin aina yhden aiheen läpi kaikista kuvista ennen seuraavaan siirtymistä. Aiheita, joita katsoin tällä tavalla kuvista, olivat pintojen värit, tavaroiden värit, materiaalit, tyyli ja adjektiivit, mitä huoneita kuvat edustivat, tavaroiden ikä. Lisäksi katsoin, oliko jotain erikoista.

Toisella kerralla b- osassa olin tulostanut kuvat paperille. Lajittelin kuvia eri tavoilla ryhmiin ja laskin kuinka monta kuvaa mihinkin ryhmään tulee. Lajittelin ne useilla eri tavoilla kuten seinä-, katto- ja lattiamateriaalien, kuvissa esiintyvien tilojen ja tyyli-suuntien mukaan. Tämän lisäksi tarkastelin, kuinka monessa kuvassa näkyi kasveja, tauluja, kirjoja sekä millaisia kalusteita ja tekstiileitä niissä oli. Lopuksi lajittelin, minkälaista elektroniikkaa tai tekniikkaan viittavia asioita kuvissa näkyi.

A-osassa tarkastellessani kuvia en välittänyt siitä, oliko samasta tilasta useampia kuvia. Tarkastelin kuvia erikseen, mitä niissä kulloinkin näkyy. B-osiossa pyrin ottamaan huomion, jos selvästi oli sama esine kahdessa eri kuvassa. Seuraavien kysymysten avulla kokosin yhteen aineiston analysoimisessa tehdyt huomiot.

Minkälaisia tyylejä vapaa-ajan asunnot edustavat?

Millaisia tiloja ne ovat?

Mitkä materiaalit ja värit toistuvat sisustuksessa?

Minkälaisia huonekaluja ja tavaroita kuvissa on?

Minkälainen varustetaso on, entä tekniikka?

1.3. Aineisto

Mökkeilyä ilmiönä on tutkittu, mutta niiden sisustus on jäänyt vähemmälle huomiolle. Mökkiä rakennuksena on tarkasteltu esimerkiksi varustelutason, energian saannin ja jätteiden näkökulmasta. Nyt kuitenkin lisääntyneen mökkeilyn myötä kiinnostus laittaa ja sisustaa mökkiä ovat osa elämyksellisyyttä.

Mökkimaisema muutoksessa: kulttuurimaantieteellinen näkökulma mökkeilyyn -väitöskirjassa (Pitkänen 2011) on tutkittu suomalaista mökkimaisemaa ja sen muuttumista, mikä on yhteydessä maaseudun muutokseen. Tässä aiheesta löytyy artikkeleja esimerkiksi Pitkänen & Strandell 2018 käsittelevät monipaikkaista asumista ja sen vaikutuksia maaseudulla. Strandell, Pitkänen, & Rehunen 2020 tutkivat vapaa-ajan asutuksen suosiota kaupungistumisen ja ikääntyvän väestön näkökulmasta, kun taas Vepsäläinen, Strandell & Pitkänen 2015 tarkastelevat artikkelissaan vapaa-ajan asumisen merkityksellisyyttä ja sen hallintaa kuntien näkökulmasta. Suomessa tutkimusta vapaa-ajan asumisesta on tehty 1960-luvun lopulta alkaen (Vuori 1966 ja 1968; Vuorela 1968, Aho & Ilola 2006, 10 mukaan).

Vuonna 2021 toteutettiin mökkibarometri, joka on vapaa-ajan asukkaille kohdistuva kysely. Tuolloin Suomessa oli korona-aika, jolla on voinut olla vaikutusta vapaa-ajan asumisen suosioon. Kuitenkin tällaista mökkeilyn suosiota on ollut havaittavissa jo pidempään. (Maa- ja metsätalousministeriö 2021.) *Vapaa-ajan asumisen uudet tuulet* -teoksessa (Hirvonen & Puustinen 2008) kerrotaan tutkimuksesta, jossa selvitettiin suomalaisten vapaa-ajan asumisen käytäntöjä, motiiveja ja toiveita. *Toinen koti maalla?: Kakkosasuminen ja maaseudun elinvoimaisuus* -julkaisussa (Aho & Ilola 2006) tarkastellaan kakkosasumista ja vapaa-ajan asumisen erilaisia muotoja aiempien tutkimusten pohjalta sekä tehtyjen kysely- ja haastatteluaineistojen avulla. Ajatus siitä, että mökkeily tai kakkosasuminen olisi ainoastaan suomalainen ilmiö, ei pidä paikkaansa ja ilmiötä onkin pohdittu muualla enemmän (Aho & Ilola 2006, 10). Näihin edeltäviin teoksiin ovat myös muut kirjoittajat viitanneet teksteissään.

Tourism, mobility and second homes: Between elite landscape and common ground -teos (Keen & Hall M 2004) on laaja kansainvälinen analyysi kakkoskodeista, missä kuvataan monelta eri kannalta kakkoskotien vaikutuksia. Tähän teokseen on useasti viitattu muissa teksteissä. Toisaalta voidaan tutkia aihetta yhden maan kautta kuten

Cabins in modern Norwegian literature: Negotiating place and identity -teoksessa (Rees 2014) tarkastellaan norjalaista mökkeilykulttuuria kulttuuri- ja kirjallisuushistoriassa. Teoksessa nousee esille, kuinka norjalainen mökkeilykulttuuri on muuttunut merkittävästi ajan myötä, vaikka ajatellaankin sen pysyneen melko pitkään muuttumattomana. Ehkä näin on myös käynyt Suomen kohdalla.

Mökkeilyä on tarkasteltu ekologisuuden kautta kuten *Vihreä mökki, kestävä loma-asumista* -teos (Hankivaara 2021) käsittelee mökkeilyä ekologisesta näkökulmasta. Siinä avataan, millaisia päästöjä mökkeilystä syntyy, minkälainen on suomalainen mökkikanta, millaisia asioita on huomioitava mökin rakentamisessa ja remontoimisessa sekä tarkasteltu erilaisia lämmitys ja energiaratkaisuja. Mökkeily ilmiön suosiota ja siihen vaikuttaneita syitä tutkitaan *Mökkihulluus: Vapaa-ajan asumisen taika ja taito* -teoksessa (Alasuutari & Alasuutari 2010). Teoksessa käsitellään myös mökkien sisustamista.

Erilaisia teoksia, joissa on kuvattu suomalaisia kesämökkejä ja vapaa-ajan asuntoja on useita. Esimerkiksi Kivilahden ja Keltasen kaksi teosta esittelevät suomalaisia vapaa-ajan asuntoja *Hideaways* (2017) ja *Summer Houses* (2021). *Hideaways* esittelee huvilamaisia ”piilopaikkoja” kakkoskoteja ja vapaa-ajan asuntoja kuvien avulla. *Summer houses* teoksessa pääpaino on enemmän kesämökkeilyssä ja kesässä, vaikka teosten tyyli ja aiheet ovat hyvin samankaltaiset. Teokset toimivat inspiraation lähteinä aiheista kiinnostuneille. Teoksessa ei kerrota, miksi juuri nämä kohteet ovat valikoituneet siihen. *Villas & saunas in Finland ja Finnish summer houses* -teoksessa (Hautajärvi, Kölhi & Griffiths 2010) esitellään puolestaan suomalaista vapaa-ajan asumisen arkkitehtuuria. Teoksiin on valikoitunut joukko vapaa-ajan asuntoja ja saunoja, joista jokaisesta on oma esittely.

Vapaa-ajan asumisen sisustusratkaisuja käsitteleviä opinnäytetöitä löytyi useita vuosilta 2020–2022 muun muassa *Ajan jälki - Suomalaisen kesäasumisen sisätilat ennen, nyt ja tulevaisuudessa* (Lonka 2020) ja *Auvo: Luonnonkeinoja hyödyntävä mökkikonsepti stressin lievittämiseen* (Saastamoinen 2022). Useassa kävi ilmi, että korona-aika on vaikuttanut mökkeihin uudenlaisia suunnittelutarpeita. Todennäköisesti kasvaneen mökkeilyn myötä niiden sisustuskin on noussut enemmän esille.

Löytämässäni kirjallisissa sisustusta koskevissa lähteissä on usein tarkasteltu kotien sisustusta, eikä niissä ole ollut vapaa-ajan asuntojen tai kesämökkien näkökulmaa mukana. *Sisustuskirja, Tutkimuksellisia avauksia* -teos (Kärnä-Behm ym. 2011) sisältää kattauksen erilaisista sisustuksen näkökulmista tehtyjä tutkimuksia, joissa on tarkasteltu ajallisia ja kulttuurillisia vaikutuksia sisustukseen. *Sisustuksen ajat: Katsaus suomalaiseen sisustamiseen ja asumiseen 1800-luvun lopulta nykypäivään* -teos (Seppälä-Kavén 2014) kertoo suomalaiskotien sisustuksen ja asumisen historiasta kronologisessa järjestyksessä. Viimeisessä luvussa käsitellään 2000-luvun sisustuksia. Vaikka nämä teokset käsittelevät pääsääntöisesti koteja, voi niistä saada suuntaa antavia teemoja vapaa-ajan asunnoista, sillä kummatkin ovat yksityisiä tiloja.

2. Vapaa-ajan asuminen

2.1. Kesämökkeilyn lyhyt historia

Vapaa-ajan asuntoja on Suomessa noin 610 000, joista mökkejä on 500 000 ja tilastoimattomia vapaa-ajan rakennuksia on 110 000, jotka ovat saattaneet aikaisemmin olla omakotitaloja. Mökit sijaitsevat usein vesistöjen äärellä. (Hankivaara 2021, 15.) Suomessa voi olla vapaa-ajan asuntoja eniten maailmassa, kun se suhteutetaan asukasluukuun (Hautajärvi 2018, 60).

Suomalaisten kesämökkeilyn historia alkaa 1800-luvun lopulta. Silloin alkoi ilmestyä koristeellisia huviloita, joita vaurastuneet virkamiehet ja porvaristo rakennuttivat. Arvion mukaan niitä oli vuonna 1917 noin 4000. Tämän jälkeen 1920–1930-luvuilla vaurastunut keskiluokka alkoi kiinnostua mökkeilystä. Mökit olivat pieniä ja niissä saattoi viettää viikonloppua, kun taas työväki rakennutti itselleen kaupunkien viereen siirtolapuutarhoja. Vuonna 1939 mökkejä oli noin 20 000, jonka jälkeen niitä rakennettiin vähän. (Hankivaara 2021, 15–16.)

Vapaa-ajan asuntoja pystyttiin helposti rakentamaan 1950- ja 1960-luvulla vesistöjen rannoille, sillä laissa ei ollut tarkasti määriteltyjä vaatimuksia rakentamisesta ja ranta-alueilla oli tilaa. Nykyisin rantakaistaleita pidetään arvokkaana maana, mutta tuolloin niiden taloudellinen arvo ei ollut korkea. Taloudellisen varallisuuden kasvaessa mökkeilystä tuli 1960-luvun loppupuolella todella suosittua. Tuolloin rakennettiin noin 10 000 mökkiä vuosittain. Niiden varustelutasokin kohosi, kun kaupungissa olleita mukavuuksia haluttiin mökille. Mökkien määrässä tapahtui suuri muutos 1970–1980-luvulla: niiden määrä tuplaantui. Keskimäärin rakennettiin 7500 kappaletta vuodessa. (Hankivaara 2021, 16.)

1990-luvulle tultaessa mökkejä valmistui noin 8000, sitten niiden rakentaminen väheni merkittävästi muun muassa laman takia. Mökkien hinnat alkoivat nousta, kun rakentamisen lainsäädäntö ja valvonta tiukkeni. Mökkejä oli aikaisemmin rakennettu itse, mutta enää harva rakensi. Toisaalta mökille suosittuja paikkoja, veden äärellä kasvukeskuksen lähellä, alkoi olla vähemmän, mikä nosti niiden hintoja. Mökeistä tuli kuitenkin laadukkaampia ja niitä on pystytty korjaamaan paremmin kuin aikaisempien vuosien mökkejä. 2000-luvulla vapaa-ajan asuntojen rakentaminen on ollut vähäistä verrattuna aikaisempaan. Niiden rakentaminen on usein kallista ja rakennukset voivat olla suurikokoisia. Niinpä voisi ajatella, että rakentaminen nykyään on tietyllä tavalla, samankaltaista kuin huvilakulttuurin aikana. Kuitenkin 1960–80-luvun mökkejä korjaamalla yritetään saada tämän päivän mukavuuksia sekä nostaa niitä huvilatasolle. (Hankivaara 2021, 17.) Uusissa kakkosasunnoissa voi oleilla ympärivuoden (Hiltunen & Rehunen 2014, 19).

2.2. Ympäristö

Mökki mielletään usein rakennukseksi, joka ei sijaitse kaupungissa. Nykyään kuitenkin vapaa-ajan asunto voi olla, vaikka keskellä kaupunkia. Esimerkiksi eräällä perheellä on kesäpaikkana kattuhuoneisto Hangon kaupungissa. Toisaalta rauhaa ja yksityisyyttä pidetään arvossaan mökkeilyssä. Kuitenkin mökit voivat muodostaa tiiviitä lomakyläjä ja sijaita keskellä vakituista asutusta. Maaseudun ja kaupunkien

välisessä vuorovaikutuksessa merkittävässä osassa on vapaa-ajan asuminen. (Kivilahti 2021, 73; Strandell, Pitkänen & Rehunen 2020, 75; Aho & Ilola 2006, 16.)

Nykyään voi olla kaksi kotia. Toinen sijaistee kaupungissa ja toinen maaseudulla. Kaupungissa ollessa käydään töissä ja koulussa, kun taas perinteisesti maalla vietetään vapaa-aikaa. Kuitenkin hyvin varustellussa kakkosasunnossa voi tehdä töitäkin. Vapaa-ajan asunnoista enemmistö sijoittuu haja-asutusalueille ja niitä rakennetaan harvaan asutuille seuduille. Niiden omistaminen 2000-luvulla on ollut yleistä kaupungissa sekä maaseudulla asuvilla. (Vesala, Pitkänen & Strandell 2015, 12–13; Anttila 2008, 183; Aho & Ilola 2006, 7.)

Suomessa koronapandemian aikana monipaikkainen asuminen ilmiönä nousi uudella tavalla esille. Tämä näkyi muuan muassa siinä, että maaseudun mökkipaikka kunnilla vietetty aika kasvoi. Suomessa etätyön tekeminen kasvoi merkittävästi koronapandemian vaikutuksesta. Tehdyssä mökkibarometrissa osa vastaajista kertoi haluavansa jatkaa tai lisätä etätöiden tekemistä vapaa-ajan asunnolla. Kasvaneiden etätyö mahdollisuuksien ansioista oleskelu vapaa-ajan asunnolla voi olla pidempää. Aineistossa oli maininta, että eräässä kohteessa tehdään välillä etätöitä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2021; Maununaho & Lilius 2021, 70; Metsäranta, Aro, Blomqvist, Levä, Nissinen & Rannanpää 2021, 13; Pitkänen & Strandell, 2018, 15–16.)

Mökkien ympäristöön vaikuttavia tekijöitä voi tarkastella myös ekologisuuden kannalta. Keskustelua on herättänyt vapaa-ajan asuntojen ympäristövaikutukset sekä niiden ekotehokkuus. Luonnon ajatellaan olevan osa suomalaista vapaa-ajan asumista ja siellä eletään sopusoinnussa luonnon kanssa. Ajatellaan, että siitä ei ole haittaa, kun oleillaan luonnon keskellä. Mökkimaiseman nähdään olevan luonnontilaisempi kuin kaupunkien viheralueiden, vaikkakin siitä voidaan pitää yhtäläisesti huolta ja kunnostaa. (Pitkänen ym. 2015.)

Aikaisemmin luonto oli parasta maaseudulla olevan mökin ympärillä. Nykyaikainen vapaa-ajan asunto voi olla paljon monimuotoisempi. Uudenlainen oleskelu vapaa-ajan asunnoilla on vaikuttanut siihen, että entisten mökkien varustelu ei enää riitä, vaan niitä on remontoitu. Toisaalta vapaa-ajan asuntojen keskimääräinen koko 70 neliömetriä on pysynyt ennallaan. (Hankivaara 2021, 31; Voutilainen, Korhonen, Ovaska, & Vihinen 2021, 77; Rinne 2015, 9.)

Mökkien korjaamista ja uusien vähäistä rakentamista pidetään hyvänä asiana pitkä elinkaariajattelun puolesta. Toisaalta mökkeilyllä nähdään olevan kasvavia ympäristövaikutuksia. Vapaa-ajan asumisesta aiheutuu merkittäviä päästöjä, joilla on vaikutusta ilmastonmuutoksessa. Ajomatkojen pitenemisen ja sähköistymisen trendiä on nähty ristiriitaisena kasvavan energian kulutuksen ja ilmastokysymysten kanssa. Sähkönkulutuksessa on suuria eroja. Osassa mökeistä sähkön käyttö on vähäistä, mutta sen sijaan muutama osa mökeistä käyttää huomattavasti enemmän. (Hankivaara 2021, 22; Maununaho & Lilius 2021,70; Melasniemi-Uutela 2004, 145, 154–155.)

Korona on lisännyt sähköliittymien määrää vapaa-ajan asunnoilla asumismukavuuksien ja etätyömahdollisuuden takia (Sormunen 2022). Lisäksi kahden asunnon käyttöä voidaan pitää ympäristöä kuormittavana ja luonnonvarojen kulutusta kasvattavana sekä rakentamista luontoalueille haitallisena. Kuitenkin mökkeilyn katsotaan pääasiassa olevan myönteinen asia ja ympäristölle koituvia haittoja pidetään vähäisempinä. (Vepsäläinen, Strandell & Pitkänen 2015.)

2.3. Vapaa-ajan asumisen tasot

Mökkeilystä on tullut mahdollisuus monille ja vaatimatonta maalaiselämää ihannoidaan. Tilastoissa tyypillinen mökinomistaja on hyvin toimeentuleva ja keskimääräistä iäkkäämpi henkilö. Vapaa-ajan asuntoon investoidaan pitkäisesti, sillä sen ajatellaan jatkuvan seuraaville sukupolville. Mökkejä pidetään tärkeinä paikkoina, joissa nautitaan luontoelämyksistä, rauhasta, hoidetaan yhdessä välttämättömät työt ja remontit. Vanhempi väki vastaa mökin kunnosta. Siellä vietetään aikaa yhdessä suvun kanssa tai vuorotellen. Nuoret ovat myös kiinnostuneita mökkeilystä. Mökin toivotaan pysyvän perheen sisällä ilon ja paratiisin paikkana. Se edustaa jatkuvuutta. Kun koti vaihtaa paikkaa, mökki voi olla paikka, joka pysyy. (Öhman & Marander-Eklund 2022; Hankivaara 2021, 89; Ronkainen 2021; Salmela 2016, 7; Nokela & Hagelstam 2014, 7; Pitkänen, Puhakka, Semi, & Hall 2014, 219; Pitkänen 2011, 80.)

Kuten aikaisemmin todettiin, Suomen mökkien rakennuskanta on moninainen, erikäinen ja rakennusten koot vaihtelevia. Asunnot eroavat myös siinä, kuinka paljon siellä vietetään aikaa ja mihin vuodenaikaan. Näihin vaikuttaa muun muassa

rakennuksen varustelutaso. Esimerkiksi aineiston yhdestä kohteesta kerrottiin, että siellä vietetään yleensä vain päiviä, mutta ei varsinaisesti nukuta öitä. Rakennuksen koko oli pieni ja se käsitti yhden tilan. Muutamissa kohteissa oli maininta, että vapaa-ajan asunnolla on nukuttu öitä, mutta varsinaisesti teksteistä ei käynyt ilmi, kuinka paljon siellä vietetään aikaa ja milloin. Kuitenkin vapaa-ajan asunnoilla oltiin kesällä ja joissain kohteista myös keväällä ja syksyllä. Talvellakin oli vietetty aikaa: oli esimerkiksi maininta joulun vietosta.

Toinen koti maalla -julkaisussa (Aho & Ilola 2006) todetaankin, että kesämökkeilyssä on aikaisempaa enemmän kakkosasumisen piirteitä. Kyseisessä tutkimuksessa löytyi viisi eri ryhmää, joihin vapaa-ajan asukkaat luokiteltiin. Nämä olivat ”kesämökkeilijät (aktiiviset ja satunnaiset), kesäkauden asukkaat, kevästä syksyyn asuvat, ympärivuotiset kävijät ja ympärivuotiset asukkaat”. (Aho & Ilola 2006, 3.) Yleisesti ottaen vapaa-ajan asunnot ovat rakennettu perinteiseen kesälomailuun, joista osassa on mahdollista oleilla ympärivuoden (Rytkönen & Kirkkari 2010, 7). Mökkien varustelutaso on usein hyvä. Siitä kertoo, että vuonna 2015 toteutetussa mökkibarometrissä 91 prosentilla mökeistä oli käytössä sähkövirtaa. Niinpä sähköttömät mökit alkavat olla harvinaisia. (Hankivaara 2021, 54.)

Kuitenkin vanhoissa mökeissä varustelutaso on melko vaatimaton ja ne ovat usein myös ilman lämmitystä, kun paikalla ei olla. Mökkejä on myös saatettu peruskorjata varustelutason nostamiseksi, jotta voidaan viettää siellä pidempiä aikoja. (Rytkönen & Kirkkari 2010, 7.) Kun vapaa-ajan asuntoja on muutettu ympärivuotiseksi, ne ovat alkaneet muistuttaa vakituisia asuntoja, jolloin niiden erottelemisesta toisistaan on tullut vaikeata. Tähän on vaikuttanut esimerkiksi se, että vaihdetaan paikkaa, missä kulloinkin asutaan (Vepsäläinen, Strandell, & Pitkänen, 2015). Tästä on seurannut se, että vapaa-ajan asuntojen ja kesämökkien jaottelu ja määrittely ei ole enää niin yksiselitteistä.

Mökkeilystä voi löytää samoja piirteitä jopa toisella puolella maapalloa. Esimerkiksi Uuden Seelannin kakkoskodit on jaoteltu kolmeen ryhmään: pieniin perinteisiin itse tehtyihin, aikaisemmin jonain muuna tilana olleisiin sekä nykyaikaisiin kakkoskodiksi tarkoitettuihin rakennuksiin (Keen & Hall 2004, 178). Suomessa vapaa-ajan asuntoja on luokiteltu samalla tavalla kesämökkeihin, entisiin maatilojen

päärakennuksiin tai omakotitaloihin, jotka eivät ole enää asumiskäytössä sekä kakkoskoteihin (Salmela 2016, 7).

Aineistossa on myös havaittavissa tällaisen luokittelun piirteitä. Osassa artikkelien kohteissa kerrotaan rakennuksen rakentamisvaiheista. Esimerkiksi vapaa-ajan asunto on saattanut toimia aikaisemmin asuntona, tehtaan osana tai se on rakennettu kontista. Myös perinteisiä itse tehtyjä pienehköjä mökkejä oli aineistossa. Hyvin varustelluista kakkoskodeistakin oli viitteitä.

Vaikka asunnot ovat muuttuneet ulkoisesti, mökkeilyn merkitys ihmisille ei ole paljonkaan muuttunut, sillä mökkeilyllä haetaan ”ennen kaikkea yhteyttä luontoon, rentoutumista ja puuhastelua omassa rauhassa, vetäytymistä ja vastapainoa arkielämälle”. Näiden lisäksi useille on tärkeää yhteys entiseen kotiseutuun tai maaseutuun. Kesämökki voi edustaa pysyvyyttä, kun maailma muuttuu. Pitkää mökkimatkaa voi selittää juuri se, että kesämökki sijaitsee entisellä kotiseudulla. Kuitenkin Lapissa olevien mökkien syyt voivat olla muu kuin kotiseutu. Kaupungissa asuvat voivat hakea mökkeilyllä vaihtelua kaupungin stressitekijöihin sekä löytää rauhaa ja luonnonläheisempää elämää. (Aho & Ilola 2006, 93–94.)

Mökkeilyn voi nähdä olevan itse tuotettua elämysmatkailua, sillä mökistä voidaan luoda omanlaisensa matkailukohde. Mökillä ympäristö ja luonto ovat suuressa osassa, mutta rakennus- ja sisustustyyllillä syntyy kokonaisuus. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 94.)

3. Vapaa-ajan asunnon sisustus

3.1 Tilat ja tyylit

Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, minkälaista kuvaa media antaa vuoden 2022 vapaa-ajan asunnon sisustuksesta. Meidän mökki -lehdessä olevien esiteltyjen vapaa-ajan asuntojen koot vaihtelivat. Löytyi pieniä ja kompakteja mökkejä, mutta myös

suurempia taloja. Instagramin kuvista ei pystynyt määrittelemään rakennuksen kokoa, sillä kuvat olivat yksittäisiä otoksia kohteista.

Aineiston perusteella keittiö on vapaa-ajan asunnon sydän. Siitä oli otettu eniten kuvia. Aineiston kohteissa perinteiset kaapin ovet olivat edelleen suosittuja vetolaatikoiden ohella. Vanhan ajan keittiöistä oli otettu mallia. Keittiöistä saattoi puutua yläkaapit kokonaan. Katso kuva 1. Ne ovatkin osittain hävinneet vetolaatikoiden tieltä (Seppälä-Kavén 2014, 89). Oleskelutiloja oli myös useasti kuvattu. Niiden yhteydessä saattoi olla ruokailupöytä tai keittiö, joka oli osa yhtenäistä tilaa, jolloin näissä tiloissa yhdistyivät useammat toiminnot. Oleskelutilan ja keittiön kautta voi välittyä kokonaiskuva koko vapaa-ajan asunnon sisustuksesta.

Kuva 1. (Karttunen 2022)

Saunasta oli otettu vain yksi kuva. Voisi luulla, että niitä on enemmän, kun kyseessä on vapaa-ajan asunnot. Toisaalta sauna sijaitsee usein erillisenä rakennuksena.

Artikkelissa esiteltiin juuri saunarakennusta. Kylpyhuoneista ei ollut lainkaan kuvia. Mökillä peseytyminen tapahtuu usein saunomisen yhteydessä, joten peseytymistilat saattavat olla saunarakennuksen yhteydessä tai saunassa. WC-tilasta oli vain yksi kuva. Tässäkin voi olla kyse siitä, että mökillä käytetään usein ulkohuussia, joka on muualla kuin päärakennuksessa. Muita tiloja, joita aineistosta löytyi, olivat makuuhuone, ruokailutila, eteinen ja käytävä/välitila. Aineistossa oli kuvia yksityiskohdista, kuten tavaroista tehtyjä asetelmia. Katso kuva 2.

Kuva 2. (Pietiläinen 2022)

Aineistossa esiintyneitä vapaa-ajan asuntoja voisi yleisesti ottaen kutsua sisustuksiltaan skandinaavisiksi. Niissä on paljon suomalaista perinnerakentamisen elementtejä. Muista kulttuureista selkeästi otettuja vaikutteita ei ollut havaittavissa. Muiden maiden kulttuureista saatuja vaikutteita tai esineistöä voi olla henkilöiden kotona, jotka ovat matkustelleet ja tuoneet matkoiltaan kotiin muistoja. Voisi ajatella, että mökillä näitä vaikutteita on vähemmän, sillä mökkeily itsessään on matkailun

kohde kuten aikaisemmin todettiin. Mökillä voivat korostua suomalaisuuteen liittyvät perinteet.

Aineistosta löytyi moderneja kesämökkitiloja sekä selvästi vanhoja rakennuksia. Karkeasti lajittelin tyylillisesti kuvat kolmeen osaan: moderneihin, perinteisiin sekä yhdistelmään näiden välistä. Kuvissa oli havaittavissa selvästi vasta rakennettuja tiloja, joissa oli uudenlaista sisustusta. Aineiston kuvista löytyi lisäksi talonpoikaishenkeä, maalaisromantiikkaa ja ”retrohenkeä”. Useassa sisustuksessa oli yhdistetty ”vanhaa ja uutta” tyyliä. Niissä oli vaikutteita eri aikakausilta. Toisaalta oli saatettu remontoida ja kunnostaa vanha rakennus mahdollisimman alkuperäistä tyyliä mukaillen ja tunnelmaa hakien. Perinnerakentamisessa pidetään tärkeinä, että kunnioitetaan rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria ja tyyliä sekä käytetään rakennusajan materiaaleja (Rinne 2015, 33).

Toisaalta mökin tyyli usein vaihtelee, jonka takia se ei ole yleensä yhtenäinen koko mökissä. Tyylejä on erilaisia niin mökeillä kuin ihmisten kodeissa. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 92.) Aikakauslehdissä artikkeleissa saatetaan hakea yhtenäistä sisustuskokonaisuutta ja sen myötä keskeneräiset ja poikkeavat tilat voivat jäädä syrjään.

Mökillä haetaan vastapainoa arjelle, jolloin tyyli voi olla vastakkainen kuin kotona kuten leikkisämpi, romanttisempi ja vanhahtavampi. Sisustus voi auttaa siirtymään työajatuksista ja arjen askareista vapaa-ajalle. Mökillä vietetty aika vaikuttaa osaltaan sen sisutukseen. Kun mökillä vietetään paljon aikaa, sen sisustus voi muuttua enemmän ykköskodin mukaiseksi ja varustukseltaan monipuolisemmaksi. Mökistä voi luoda oman näköisen paratiisin. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 83, 94.)

Tutkimuksessa, jossa selvitettiin muun muassa suomalaisten vapaa-ajan asumisen toiveita, kävi ilmi, että kiinnostus mökin sisustuksen ja varustelutason kohentamiseen oli yleistä vanhemmissa ikäryhmissä. Lisäksi mökistä haluttiin tehdä oman näköinen sisustamalla sitä ja mahdollisuus muokkaamiselle oli naisille ja miehille yhtä tärkeitä. (Hirvonen & Puustinen 2008, 89, 94, 105.)

Mökkirakentamisessa on suosittu enemmän perinteistä tyyliä kuin modernia arkkitehtuuria. Syy voi olla, että julkisessa rakentamisessa, mutta myös osassa ykkösasuntoja on käytetty paljon funktionalista tyyliä ja rakennukset ovat olleet pelkistetyn moderneja. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 93–94.) Täytyy kuitenkin

muistaa, että se, mitä eri aikakausina on pidetty modernina sisustuksena, on vaihdellut myös aikakauden mukaan. Esimerkiksi jokainen aikakausi 1900-luvun sisustuskeskusteluissa, on halunnut määritellä itsensä moderniksi. ”Sisustaminen on osa kulutuskulttuuria, jonka ominaisuuksiin kuuluu mielenkiinto kaikkea uutta kohtaan”. (Sarantola-Weiss 2011, 14.) 1990-luvulla elämäntapailmiöt, kasvanut suuri sisustusbuumi ja mahdollisuus käyttää rahaa sisustamiseen ovat vaikuttaneet siihen, että se on myös levinnyt vapaa-ajan asumiseen. Media ja mainonta ovat edistäneet sitä markkinoimalla huomiota vapaa-ajan sisustamiseen. (Hirvonen & Puustinen 2008, 105.)

3.2. Materiaalit ja värit

Aineistossa materiaaleista ylivoimainen suosikki oli puu. Sitä oli seinien lisäksi lattioissa, katoissa, huonekaluissa jne. Puuta korostetaan ja arvostetaan. Esimerkiksi hirsiseinää näkyi eniten. Kuvissa oli perinteistä hirsiseinää, joka on käsin veistettyä. Ainoastaan parissa kuvassa oli koneella höylättyä hirsiseinää. Ne eroavat perinteisestä siinä, että ne ovat mittatarkasti samanlaisia, kun taas perinteisesti veistetyt ovat erikokoisia ja jokainen on yksilöllinen (Keppo 1994). Lautaseinä oli usein kuultomaalattu tai maalattu kokonaan valkoiseksi. Tämä on ollut suosittua jo 1990-luvulta lähtien (Seppälä-Kavén 2014, 97).

”Hirren tai maalaamattoman puupinnan suosiota mökeissä on selitetty kaipuulla menneisyyteen ja perinteiseen suomalaiseen rakennustapaan”. Kyse on kuitenkin siitä, että mökin ilmeestä tehdään erilainen kuin kaupunkiasunnon. Mökistä halutaan luoda vastakohta kaupunkiasunnon nykyaikaisuudelle, ajanmukaisuudelle ja käytännöllisyydelle esimerkiksi luomalla maalaisromanttista tunnelmaa, jossa vanhahtavuus on piirteenä. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 84–85.)

Tikkurilan verkkosivuilla 2020-luvun esitellyissä mökkitrendeistä todetaan, että mökkeily luonnon keskellä on mukavaa, kun mökkiin ja sen ympäristöön panostetaan. Artikkelin nostaa esille hirsirakentamisen kasvaneen suosion. Siinä kerrotaan, että hirsirakennus suurilla ikkunoilla on monelle unelma, sillä siinä yhdistyy perinteinen ja moderni tilavuus, hyvää sisäilmaa arvostetaan ja hirren kaunista pintaa. Hirsi on

myös osa maanläheistä sisustusta ja tuo uutta moderniin sisustukseen. (Tikkurila 2023.)

Hirren nousevaan suosioon voi vaikuttaa kestävä kehitys ja ekologinen ajattelu. ”Mitä vanhempi hirsi valitaan, sitä pienempi on rakennuksen elinkaaren tuottama hiilijalanjälki”, kun on vertailtu perinteistä puu- ja hirsirakentamista. Sen lisäksi etuja on hirren kierrätettävyys, sillä rakennuksen voi purkaa ja rakentaa taas uudestaan jonnekin muualle. Kolmanneksi rakennettu hirsimökki on yksinkertainen ja turvallinen rakenne, sillä siinä on vähän osia, jotka voivat hajota. (Hankivaara 2021, 46.) Hirren nouseva suosio näkyy myös asuntomessuilla. Hirsiosaamista esiteltiin Naantalin asuntomessuilla 2022. Messujen kohteista kuuden kohteen esittelytekstissä oli mainittu kohteen olevan hirsirakenteisia. (Asuntomessut 2022.)

Aineistossa tilojen seiniä oli maalattu ja tapetoitukin. Selvästi tiiltä olevia pintoja ei ollut havaittavissa muuta kuin muurattuna tulisijojen takana. Materiaalista ei voi olla varma kuvan perusteella mitä, ne oikeasti ovat, niinpä täytyy todeta, mitä se muistuttaa. Muutamassa kuvassa oli kaakeleita. Kuitenkin osassa saattaa olla muovinen jäljitelmä, mutta jos näin on, ne muistuttivat kaakeleita. Katoissa oli levyjä tai paneeleita, jotka saattoivat olla jotain massaa tai kipsilevyjä, kuten kuvassa 4. Yhdessä kuvassa näytti, että katto olisi tehty oljista. Osassa kohteissa kattoihin oli jätetty näkyviin kattoparruja.

Tikkurilan mukaan toinen mökkitrendi on, että haetaan enemmän tilaa ja arvostetaan toiminnallisuutta. Vanhempiakin rakennuksia remontoidaan niin, että sinne saadaan nykyajan mukavuuksia. Kolmas mökkitrendi on suuret ikkuna koot, mikä on ollut pitkään rakentamisessa suosittua. (Tikkurila 2022.) Olohuoneista on 1980-luvun lopulta lähtien rakennettu korkeita ja avaria tiloja, joista isot ikkunat ovat tehneet valoisia (Seppälä-Kavén 2014, 88). Suurentuneen ikkuna koon suosimisen voi havaita aineistossa, sillä suuret yksi ruutuiset ikkunat olivat useimmiten uusissa rakennuksissa, kun taas perinteisen ikkunamallin mukaisia oli enemmän vanhoissa rakennuksissa. Katso kuva 3.

Kuva 3. (Pietiläinen 2022)

Ikkunoiden kokoa perustellaan sillä, että valo pääsee paremmin sisään, mutta myös sillä, että se tuo luonnon lähemmäksi sisätiloja. Sen myötä sisustukseen voidaan hakea inspiraatiota luonnosta. Ulko- ja sisätilojen välinen raja hämärtyy. Suuren ikkunakoon suosion syynä voi olla se, että suomalaisissa asunnoissa on isot ikkunat pitkän pimeän kauden takia (Sykkö, Koroma & Kerkis 2014, 89), jolloin halutaan sisälle kaikki mahdollinen valo. Toisaalta, kun on pimeää, ikkuna on kuin musta taulu. Vapaa-ajan asunnoilla ollaan kuitenkin usein kesäaikaan, jolloin auringon valoa on enemmän. Valo myös lämmittää sisätilaa.

Trendejä sisustuksessa vuonna 2022 on 70-luvun vivahteet (Hämäläinen 2022) esimerkiksi kuvassa 3 pöydän eteen sijoitettu tuoli. Tekstiileissä paksut ja pehmeät tekstuurit ovat suosittuja ja luonnonmateriaaleilla sisustamista arvostetaan (Rasila 2022). Tämän voi havaita aineistossa, sillä selkeästi tunnistettavia mattoja olivat pörröiset matot, joissa oli kohokuvioita. Karkeista luonnonkuiduista tehtyjä mattoja oli

niin moderneissa uusissa sisustuksissa kuin vanhoissa hirsitaloissa. Kuvien perusteella näissä matoissa saattaa esimerkiksi materiaalina olla käytetty juutin tai niinin kaltaisia materiaaleja. Yhdessä kuvatekstissä oli maininta, että matto oli kudottu pellavasta. Perinteisen näköisiä räsymattoja oli useilla lattioilla. Kierrätysmateriaalien käytön mahdollisuus räsymatoissa on nostanut niitä uudelleen suosioon 2010-luvulla (Seppälä-Kavén 2014, 102). Torkkupeitot ja tyynyt koristivat sohvia ja sänkyjä sekä erilaiset taljat. Suosituimmat verhot olivat pitkät ohuet vaaleat verhot. Katso kuva 2. Pitsiäkin näkyi. Näyttäisi siltä, että modernimmassa sisustuksessa pöytäliinoja on vähemmän.

Rottinkia oli käytetty monissa eri huonekaluissa ja esineissä. Sitä löytyi uusista ja moderneista rakennuksista. Katso kuva 1. Rottingin suosiminen sisustuksessa on tullut uudestaan pinnalle, joka oli 1980-luvulla suosittua. Kevyet kalusteet oli helppo kuljettaa ulos. (Seppälä-Kavén 2014, 97; Anttila 2008, 181.) Rottingin tuleminen voisi ajatella nostavan myös muiden punottujen esineiden suosiota, sillä niitä näkyi useissa kuvissa esimerkiksi koreissa ja eri esineet toimivat myös koriste-esineinä.

Metallien kohdalla ovat nousussa viileät sävyt, mutta lämpimät sävyt ovat edelleen mukana (Rasila 2022). Aineistosta ei noussut esille tällaista havaintoa. Erilaisia metalleja näkyi tulisijoina sekä pienissä yksityiskohdissa kuten hanoissa, valaisimissa tai käyttöesineissä.

Aineiston kuvista välittyi luonnonmateriaalien suosiminen sekä luonnon- ja maanläheiset sävyt, olipa kyseessä uusi, moderni rakennus kuin vanha hirsitalo. Selvästi erottuvia muovisia tai muita keinotekoisia materiaaleja ei ollut kuvissa havaittavissa. Toisaalta muovisista materiaaleista voidaan saada näyttämään hyvin aidon näköisiäkin luonnonmateriaaleja.

Aineistossa eniten toistui ruskean eri sävyt. Tämä johtuu siitä, että usein materiaalina oli käytetty puuta sen eri muodoissa. Valkoinen väri toistui useasti. Mustan, beigen ja harmaan eri sävyt olivat suosittuja, mutta näkyvissä oli myös vaalean sinistä ja tumman vihreää. Vihreä väri tuli monesti esille kasvien kautta. Huonekaluissa ja tavaroissa toistuvat samat värit kuin pinnoissa. Niissä oli kuitenkin runsaammin eri värejä. Esimerkiksi punaisen ja keltaisen eri sävyjä oli satunnaisesti välillä pienissä yksityiskohdissa.

Neutraalia sisustusta eli luonnonmateriaaleja ja neutraaleja sävyjä saatetaankin usein pitää ajattomana sisustuksena. Ajatonta sisustusta käsittelevissä artikkeleissa ja blogeissa nousivat monesti esille aitojen luonnon materiaalien arvostaminen. Niitä perusteltiin sillä, että ne kestävät käytössä, niissä ei kulumiset ja naarmut haittaa, niitä pystyy korjaamaan ja sisustus näyttää hyvältä kolhuisenakin (Kleemola 2020). Etsiessäni tietoa siitä, mitä ajattomalla sisustuksella tarkoitetaan, löysin erilaisia blogikirjoituksia ja sisustussuunnittelijoiden kirjoittamia artikkeleja sekä yritysten verkkosivuilla oli koottu näkemyksiä asiasta (Melender-Lågland 2022; Kleemola 2020; Pylvänäinen 2020; Sykkö, Koroma & Kerkis 2014). Näissä julkaisuissa jokainen tarkasteli ajatonta sisustusta omasta näkökulmastaan, ja mitä he kokivat ajattomuudella tarkoitettavan. Näyttäisi siltä, että ajattoman sisustuksen voi nähdä monella eri tavalla.

Ajattomaan sisustukseen pyrkimisen voi nähdä ekologisuuden arvostamisella. Kestävyys ja pitkäikäisyys ovat siinä tärkeitä. Megatrendeiksi suunnittelijat nostavatkin ekologisuuden, johon liittyy kiertotalouden ajattelu sekä luonnonläheisyyden kaipuu. Voisi sanoa, että tämän ajattelun takia uusi trendi on se, että uusien trendien tuleminen on hidastunut ja ne kestävät kauemmin (Rasila 2022.) Aineistossa kiertotalouden ajattelu näkyy selvästi siinä, että vanhoja esineitä arvostetaan ja ne ovat osa sisustusta. Myös tavaroiden kunnostamista ja korjaamista pidetään tärkeänä. Vanha esine voi saada uuden käyttötarkoituksen, esimerkiksi arkku voi toimia olohuoneessa sohvapöytänä. Vanhoista esineistä voidaan myös tuunata uusia asioita kuten vanhat ompelukoneen jalat voidaan hyödyntää pöydän jalkoina tai matkalaukut voivat toimia säilytystilana. Myös ylipäättänsä se, että vanhoja huonekaluja ja tavaroita käytetään. Osassa sisustustyyleistä ihannoidaan niin sanottua patinoituneita huonekaluja tai pintoja, niissä kolhut ja elämän jäljet ovat pääosassa esimerkiksi maalaisromanttinentyyli, joka on ollut suosiossa 2000-luvulla (Seppälä-Kavén 2014, 97).

Persoonallisuutta, itse tekemistä ja oman kädenjälkeä halutaan korostaa (Rasila 2022). Tämän voisi osittain limittyvät kestäväan kehitys ajatteluun, sillä kun tehdään itse, tehdään usein tarpeeseen ja niitä saatetaan arvostaa enemmän, jolloin ne kestävät aikaa. Toisaalta, kun tehdään itse, tuotetta ei tarvitse kuljettaa pitkin maapalloa. Ehkä myös kädentaitojen arvostuksen lisääntymisellä on ollut vaikutusta ja on ymmärretty paremmin käsitöiden vaikutuksia hyvinvoinnille. Esimerkiksi korona-aika on lisännyt

käsitöiden suosioita ja itse tekemistä (Niiranen 2020). Persoonallisuuden voisi ajatella näkyvän siinä, että noudattaa omia mieltymyksiä eikä noudata trendien vaihteluita. Kun pitää jostain ”omasta jutusta” enemmän, se voi olla pitkäaikaisempaa ja sitä kautta ekologisempaa.

Mökeille haetaan kestäviä ja perinteisiä ratkaisuja ja luonnonmukaisia materiaaleja arvostetaan. Puurakentamisen ja käsityötaitojen arvostaminen on edelleenkin nousussa. (Hautajärvi 2006, 28.) Mökkeilyssä suhde suomalaiseen maalaiselämään on ollut läsnä, minkä takia sisustuksessa on suosittu muun muassa hirsi- ja paneelipintoja, pirttikalusteita ja vanhoja esineitä, joilla on pyritty romantisoimaan kansanomaista rakennustapaa (Kurri 2017).

3.3. Tavarat

Aineistossa kasvit olivat erityisen suosittuja. Niitä tuntui olevan melkein joka kuvassa koristeena pöydillä tai hyllyillä. Kasvit saattoivat olla kuivattuja kukkakimppuja, tuoreita puunoksia/kukkia maljakossa, ruukkuihin istutettuja kasveja tai kuivattuja kasveja. Kukka-aiheet näkyivät muussakin sisustuksessa esimerkiksi musta pohjaisissa kukkatauluissa, jotka muistuttivat vanhojen kansakoulujen opetustauluja. Katso kuva 3. Mökille sopivat perinteiset ja vanhahtavat taulut, joilla luodaan maalaisromanttista tunnelmaa (Alasuutari & Alasuutari 2010, 89). Luonto teemat muistuttavat ekologisuudesta, mikä on ollut suosittua 2000-luvulta alkaen (Seppälä-Kavén 2014, 102).

Taulujen lisäksi keramiikkaa ja lasia oli esillä kuten astioita ja maljakoita. Vuonna 2022 keramiikalla tuodaan loppusilausta (Rasila 2022), kuten kuvassa 4. Lisäksi oli erilaisia perinteisiä, että muunneltuja kristallikruunuja. Modernit kristallikruunut ovatkin suosittuja (Seppälä-Kavén 2014, 99).

Kuva 4. (Lappalainen & Amir 2022)

Kirjoja ei sen sijaan kuvissa oikein näkynyt. Tästä voisi ajatella, että kirjat eivät ole suosittuja aineiston vapaa-ajan asunnoissa tai sitten ne ovat hyvin piilotettu. Kirjojen vähentyminen tulee myös ilmi asunnoissa kirjahyllyjen puutumisella. Kirjahyllyjen tilalla saattaa olla pieniä avohyllyjä, sillä tietokoneet ovat syrjäyttäneet kirjoja (Seppälä-Kavén 2014, 96). Ehkä mökille viedään jotain mukavaa lukemista kuten lehtiä tai nykyisin suosittuja äänikirjoja. Kevyempi lukeminen mökillä voisi luoda vapaampaa tunnelmaa ja irtautumista arjesta.

Saarenheimo on pohtinut tavaran määrää kodeissa, ja kirjat eivät tunnu olevan sellainen asia, jota halutaan kodin henkivän. Aikaisemmin tavaran määrä kertoi korkeasta sosiaalisesta statuksesta. Nykyään asia on käännytynyt toisinpäin, sillä ennemminkin suositaan yhteensopivia ja harkittuja kokonaisuuksia kuin, että ne

olisivat perittyjä ja kerääntyneet ajan saatossa. Tavarat vaihtuvat, kun ne eivät enää miellytä. (Saarenheimo 2020, 15.) Kuitenkin vapaa-ajan asunnolla asia saattaa olla toisin. Vanhat tavarat olivat suosittuja esimerkiksi erilaisina koriste-elementteinä tai osaa niistä oli uudelleen hyödynnetty, jolloin niiden käyttötarkoitus saattoi muuttua.

Vanhoja tavaroita ilmentäviä oli muun muassa pirttipöytiä ja pärekoreja. Ne ovat osa sisustusta. Mökillä vanhat esineet nähdään aitoina. Tällainen vanhojen esineiden ja huonekalujen suosiminen ja esille nostaminen sopii hyvin ajatuksen kanssa siitä, että ne luovat tunnelmaa jostakin vanhasta ja perinteisestä, jolloin sen ajatellaan olevan aitoa ja alkuperäistä. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 86.) Esimerkiksi katso kuva 5. Kuvatekstissä oli maininta, että aitous näkyy koko talossa.

Kuva 5. (Pietiläinen 2022)

Esineiden käyttö voi olla leikkimielistä eikä niillä pyritä kopiomaan jotain tiettyä aikakauden rakennusta. Esimerkiksi kauniita ja hauskoja esineitä pidetään esillä, vaikka ne olisivat rihkamaa. Esineistölläkin voidaan tavoitella vapaampaa tunnelmaa, jonka ei tarvitse olla niin hienostelevaa, jolloin sen toteuttaminen onnistuu pienemmälläkin rahalla. Mökille voidaan tuoda esineitä, jolla on itselle muistoarvoa, esimerkiksi menneisyyteen liittyvät tai tuovat nostalgian tunnelmaa. Ne ilmentävät omaa historiaa. (Alasuutari & Alasuutari 2010, 82, 86–88.). Erityisesti tällainen mökkimaiseman itsensä nostalgisoiminen ja mieltäminen maaseuduksi on kaupungissa kasvaneille yleistä (Pitkänen 2011, 82).

Toinen näkökulma on, että mökeille on viety yleensä kotoa vanhat tavarat, joita ei ole enää sinne huolittu. Tästä syytä kaikki huonekalut eivät aina sopineet mökin olosuhteisiin. Kierrätys ja kunnostus olivat kuitenkin edullisia ratkaisuja. Sisustussuunnittelijat Mäenpää sanoivat vuonna 1959, että mökillä kaiken pitää olla uutta ja modernia. Sisustusoppaissa annettiin ohjeita siitä, että poistetut huonekalut kotoa kannatti maalata vaaleiksi tai päällystää sopiakseen maalaisympäristöön. Remontoituun maalaistaloon sopivat yksinkertaiset talonpoikasimuodot, kun taas moderniin mökkiin maalaamaton puu. (Anttila 2008, 180–181.) Nykyään voisi ajatella, että edelleenkin vaaleat sävyt sopivat kesämökille, sillä usein ”kesäparatiisissa” vietetään aikaa kesällä, jolloin keveällä ja valoisalla tunnelmalla sitä voidaan korostaa. Vanhojen tavaroiden kotoa tuomista pidetään ehkä vähän nolona, mutta kierrätys ja kunnostaminen sen sijaan ovat suosittuja. Vanhoja tavaroita voi olla mökillä, mutta ehkä ajatellaan, että niiden tulee sopia sisustuksen kokonaisuuteen.

Elävän tulen merkitys välittyy aineistosta hyvän tunnelman luoja. Yhdessä tilassa oli luotu räiskyvän takkatulen tunnelmaa taulutelevision avulla. Tossuja, huopia, lyhtyjä, kukkia ja tyynyjä oli aseteltu esille kuin ne olisivat osa sisustusta. Ne ehkä luovat kodikasta tunnelmaa ihmisen läsnäolosta ja persoonallisuutta. Ne olivat kuitenkin hyvin tietoisesti aseteltu niin, että ne näyttäisivät hyvältä kuvaa katsoessa. Käytännössä ne saattoivat olla vähän epäkäytännöllisissä paikoissa. Ylenpalttisuutta tai runsasta tavara määrä kuvissa ei ollut. Sisustuksissa haetaan ehkä yksinkertaisuutta niin, että jokaiselle tavaralle on oma paikka, ne ovat tarpeellisia ja ylimääräinen on karsittu pois.

3.4. Varustelutasot

Tarkastelin aineiston avulla, minkälaista oli vapaa-ajan asuntojen varustelutaso. Niissä oli perinteisesti puulla toimivia tulisijoja, puuhelloja, pönttöuuneja, kamiinoita ja leivinuuni, mutta myös pattereita ja ilmalämpöpumppu, jonka muotoilussa oli otettu ulkonäkö huomioon. Se oli tumma, yksinkertainen ja tyylielty. Lattialämmitys on vähentänyt pattereiden tarvetta (Seppälä-Kavén 2014, 85). Deko-lehden ”ostoksilla” osiossa esitellään viihde-elektroniikkaa, jossa mainitaan, että ”nyt arvostetaan laatua, mutta myös sisustukseen ja omaan makuun sopivia laitteita (Juurinen 2022, 28). Ehkä elektroniikka halutaan naamioida ja piilottaa osaksi sisustusta.

Keittiöitä oli varusteltu kodinkoneilla, esimerkiksi oli sähköhella, liesituuletin, jääkaappi/pakastin. Keittiöissä on otettu enemmän huomioon niiden sisustus ja varustelu, jolloin teknisten laitteiden ulkonäköön ja ominaisuuksiin on kiinnitetty huomiota. Kodinkoneita on integroitu osaksi keittiön kaapistoja ja muun muassa liesituulettimien käyttö on kasvanut. (Seppälä-Kavén 2014, 89.) Uusissa tai korjatuissa mökeissä keittiö muistuttaa suuresti kaupunkikotien keittiöiden tyyliä tai varustusta (Alasuutari & Alasuutari 2010, 92). Tähän on voinut vaikuttaa se, että asumismukavuuteen on kiinnitetty enemmän huomioita, sillä liesituuletin vie ruuanvalmistuksesta aiheutuvia hajuja pois ja kosteutta, joka muutoin saattaisi tiivistyisi rakenteisiin.

Sähkövalaisimia oli useassa kuvissa, mutta elektroniikka, sähköjohtoja tai katkaisimia oli vähemmän. Uusissa rakennuksissa usein pyritään tekemään niistä huomaamattomia ja piilottamaan ne. Aineistossa osassa vanhoissa hirsitaloissa näkyi valkoista johtoa, joka oli pintavedetty seinää pitkin. Kun talo on rakennettu siinä ei ole ollut välttämättä sähköjä, mutta siihen on myöhemmin ehkä asennettu ne, jolloin johdot ovat jääneet näkyville. Kuitenkin valkoiset johdot hirsiseinää vasten voivat olla silmiin pistäviä. Yhdessä kuvatekstissä mainitaankin, että osa kyseisen tilan valkoisista johdoista vaihdettiin mustiin johtoihin, jotta ne sopisivat tilaan paremmin. Kohteessa oli remontoitu vanhaa taloa, johon oli haettu talon vanhaa henkeä. Katso kuva 6. Talon edustama aikakausi kannattaa ottaa huomioon, sillä näin voi ymmärtää ja arvostaa ratkaisuja, joita silloin tehtiin (Sykkö, Koroma & Kerkis 2014, 60). Huomioimalla rakennuksen aikakauden, sisustus tulee osaksi kokonaisuutta, jolloin voi tavoittaa ajattomuutta (Pylvänäinen 2020).

Kuva 6. (Pietiläinen 2022)

Täytyy kuitenkin huomioida, että sisustuskuvissa yleensä haetaan kauniita ja harmonisia tiloja, jolloin kuvista rajautuu pois asioita, joita ei haluta korostaa. Näitä voi olla esimerkiksi elektroniikka laitteet tai sähköjohdot. Tämä johtuu siitä, että ”mökkimaiseman luontokulisseja ylläpidetään korostamalla sitä, etteivät varustetaso ja teknologia kuulu osaksi merkityksellistä mökkimaisemaa ja sen käytäntöjä” ja mökki nähdään myös paikkana, jossa eletään vaatimattomasti (Pitkänen 2011, 81).

Harmonian tavoittelemisen ei ole ihme, sillä siihen liitetään positiivisia merkityksiä, esimerkiksi rauha, tasapaino, miellyttävävyys ja lepo. Kesämökillä tavoitellaan juuri näitä asioita. Kuitenkin erilaiset värikkäämmät ja erikoiset yhdistelmät voivat tuoda vaihtelua mökin sisustukseen ja saaden näin aikaan jotain erikoista ja toimimaan arjen vastakohtana. ”Visuaalisesti sopusointuiset värit voivat johtaa tylsään ja mitään

sanomattomaan lopputulokseen”. Toisaalta ihmiset näkevät luonnossa olevat värit harmonisena kokonaisuutena. Luonto on ollut suosituin inspiraation lähteenä monille muotoilijoille, käsityöläisille ja taiteilijoille. (Arnkil 2021, 120.) Eipä siis sekään ole ihme, että luonnosta inspiroitunut sisustusta pidetään ajattomana.

4. Tulokset

Tutkimuksessa selvitettiin, millaista kuvaa media antaa vuoden 2022 vapaa-ajan asunnon sisustuksesta. Valokuvien avulla pyrittiin hahmottamaan kokonaiskuvaa. Edelleenkin luonnonmateriaalit, perinteiset esineet ja ”oma onnela” ovat teemoja, joita esitellään. Aikaisemminkin mökeille on haluttu kestäviä ja perinteisiä ratkaisuja luonnonmukaisilla materiaaleilla ja puurakentamisen suosio on noussut. (Hautajärvi 2006, 28.) Sisustuksissa on poimittu vaikutteita edellisistä tyyleistä, joita on yhdistetty vanhan tyylisten esineiden kanssa uudella tavalla. Monet perinteiset toiminnot ovat läsnä, kuten puiden polttaminen takassa. Tunnelma luodaan yksinkertaisilla asioilla ja tavaroilla.

Luonnon läheisyyttä pyritään tuomaan eri keinon osaksi sisustusta. Halutaan, että sen voi kokea sisätiloissakin. Sitä välittävät muun muassa puun runsas käyttö sekä luonnonmateriaalien arvostaminen. Tähän voi liittyä ajatus aidosta ja alkuperäisyyden kokemisesta. Myös värien hillittyä käyttö neutraaleilla väreillä pidetään osana luonnonmukaista sisustusta. Kasvien tuominen sisälle on yksi keino.

Luonnonmateriaalina puu on hengittävä. Perustana terveelle rakennukselle on juuri luonnonmateriaalien käyttö. Nykyisin rakennettavista vapaa-ajan asunnoista noin 99 prosenttia on puurunkoisia. Puun terveysvaikutuksia on tutkittu ja esimerkiksi männyllä ja kuusella on antibakteerisia ominaisuuksia. Sisustuksessa puun käytöllä voi olla kokonaisvaltaisesti vaikutuksia hyvinvointiin, sillä esimerkiksi puu vähentää stressitasoja ja helpottaa keskittymistä. Viherkasveilla on myös todettu olevan vaikutusta sisäilman mikrobiston monimuotoisuuden kasvuun. (Apteekki 2022; Palomäki 2022, 4; Rinne 2018, 12; Vainio-Kaila 2017; Siikanen 2016, 18.)

Vapaa-ajan asunnolta voi etsiä hyvinvointia rentoutumisella tai tekemällä itselleen tärkeitä asioita. Monipaikkaisessa asumisessa pääsee nauttimaan eri elinympäristön eduista, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia terveyteen (Åkerlund, Pitkänen, Hiltunen, Overvåg, Müller & Kahila 2015, 49). Vapaa-ajan asunnon sisutuksella voidaan auttaa luomaan elämyksiä ja arjen irtautumista. Luonnon kokeminen ja erilaiset aktiviteetit mökillä voivat olla elämyksen tavoite tai osa sitä, sillä ne erottavat mökkimaiseman kaupungista (Pitkänen 2011, 80).

Sisutuksella voidaan välittää perinteistä tyyliä rakennustapoja ja vanhoja tavaroita käyttäen. Niillä luodaan menneen ajan tunnelmaa, jolla voidaan tavoitella jotain aitoa ja alkuperäistä. Sisutuksessa voi näkyä myös eri aikojen kerrostumat. Esimerkiksi voidaan haluta, että menneet sukupolvet ovat jollain tavoin läsnä. Vanhoissa esineissä elämän jäljet saavat näkyä.

Perinnerakentamisella voi etsiä aitoutta. Se onkin ollut suosiossa, sillä luonnonmateriaalien käyttö perinteisen menetelmin on noussut suosioon homekoulujen ja kosteusongelmien takia. Perinnerakentamisessa ilmanlaatu voi olla parempaa, sillä siinä pyritään siihen, että talo pysyisi kuivana. Se toki voi kastua, mutta se antaa mahdollisuuden kuivua. (Rinne 2018, 12,19.)

Luonnonmateriaalien ajatellaan olevan pitkäikäisiä, kestäviä ja miellyttäviä. Ekologisten kysymysten herättämä sisutuksessaakin on alettu huomioimaan sen vaikutuksia (Seppälä-Kavén 2014, 79). Usein luonnonmateriaalit liitetään ajattomaan sisutukseen, jossa pyritään siihen, että ne kestäisivät pitkään, näyttäisivät tyylikkäältä ja toimisivat mahdollisimman pitkään. Voisi ajatella, että ajattomaan sisutukseen pyrkimisen olevan eräänlainen trendi, johon ovat vaikuttaneet ekologisten arvojen nousu. Toisaalta ajattomaan sisutukseen liitetään laatu, mikä taas liittyy varallisuuteen. Vastuullinen kulutus on uudenlainen ilmiö, jossa on vaikutteita luksuskulutuksesta, jossa ollaan valmiita maksamaan ekologisuudesta, eettisyydestä ja autenttisuudesta (Nyrhinen & Wilska, 2012, 37). Vaikka perinteisiä esineitä on sisutuksessa, silti ei välttämättä haluta asua museossa (Sykkö, Koroma & Kerkis 2014, 88).

Tavaroiden karsiminen ja minimalisteen sisutukseen pyrkiminen on ollut jo kodeissa useita vuosia muodissa (Kunto 2021). Vapaa-ajan asunnossa tätä ei kuitenkaan ole niin selvästi näkyvissä. Siellä sisustus voi koostua tavaroiden keräilystä,

kerroksellisuudesta ja se voi näyttää runsaalta. Siellä oman paikan ja tyylin korostaminen näkyy. Jos arkinen koti on hyvin minimalistinen, voi kesäpaikasta tehdä runsauden keitaan.

5. Pohdinta

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville, millaista kuvaa Meidän mökki -lehti ja Instagram välittävät vapaa-ajan asunnon sisustuksesta vuonna 2022. Median kuva sisustuksesta on kapea, siksi ei voida todeta, miltä todellisuudessa vapaa-ajan asunnot näyttävät. Media voi kuitenkin kertoa, millaisia trendejä suositaan ja minkälaisista asioista ihmiset pitävät ja haaveilevat. Tutkimuksessa selvisi, että luonnonmateriaalit, perinteiset esineet ja ”oma onnela” ovat teemoja, joita esitellään.

Tutkimuksessa pyrittiin saamaan parempaa kokonaiskuvaa aiheesta. Toisaalta aineiston kuva määrä oli hyvin pieni, ja ne olivat kahdesta eri lähteestä, joten niiden pohjalta ei voida tehdä suuria yleistyksiä. On myös aina mahdollista, että kuvia on tulkittu väärin. Katsoin kuitenkin perusteellisesti ja järjestelmällisesti kuvia läpi useaan kertaan, silti oma kokemukseni on vaikuttanut kuvien tulkintaan.

Tutkimusta tehdessä huomasin, että painetulla ja digitaalisella lehdellä on eroja lukukokemuksessa. Esimerkiksi painetussa lehdessä on jonkinlainen materiaali, jonka tuntee lehteä selaillessa. Kuvien analysoiminen digilehteä katsoen tuntui haastavalta ja huomasin ajattelevan, että kunpa olisi oikea lehti kädessä. Siitä olisi helpompi katsoa. Kokonaisuuden hahmottaminen painetussa lehdessä on helpompaa. Selailu lehtien välillä digitaalisessa muodossa oli hitaampaa.

Aiheen tutkiminen on merkityksellistä ja ajankohtaista, sillä vapaa-ajan asuntojen sisutuksella on vaikutusta ihmisten viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Koronapandemian myötä mökkeilyssä tapahtui muutoksia. Tämän lisäksi tutkimuksen aikanaikin on tapahtunut suuria muutoksia. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi ja sähkön hintojen nousulla on varmaankin vaikutusta

vapaa-ajan asumiseen. Esimerkiksi on mietitty mökin pitämistä kylmänä tai on laskettu sen lämpötilaa (Salovaara 2022).

Aikaisemmin ei ole ollut määrällisiä arvioita siitä, millä tavoin vapaa-ajan asuminen tulee tulevaisuudessa kehittymään. Suomessa on paljon vapaa-ajan asuntoja ja vapaa-ajan asumista pidetään tärkeänä. Niihin on sitoutunut kansallista varallisuutta sekä suomalaisten henkilökohtaista omaisuutta ja varoja, joten niillä on myös tulevaisuudessa merkitystä. (Strandell, Pitkänen & Rehunen 2020, 74–75.) Vapaa-ajan asuminen voidaan nähdä kasvavan monipuolisemmaksi niin, että se palvelee muuttuneita tarpeita (Pitkänen & Vepsäläinen 2008).

Uudenlainen elämyksien tuominen voi olla yksi kasvava näkökulma tai tekoälyn levittäytyminen mökkien varusteluun. Kuitenkin tulevaisuudessa perinteisen kesämökin ja kodin välinen raja voi hämärtyä etätyö mahdollisuuksien ja yhteyksien parantuessa. Vapaa-ajan asunto voi olla eräänlainen matkakohde, arjesta irtautumisen paikka tai siellä vietetään jopa osaa arjesta.

Lähteet

A-lehti. 2022. Tilaa Meidän Mökki -lehti. Paras tarjous sinulle!. Luettu 10.11.2022 <https://lehtitilaukset.a-lehdet.fi/lehtitarjous/meidanmokki>.

Aalto-yliopisto, Arkkitehtuurin laitos, sisustusarkkitehtuuri, Lonka, E. 2020. Ajan jälki suomalaisen kesäasumisen sisätilat ennen, nyt ja tulevaisuudessa. Kandinaatin opinnäyte.

Aho, S., & Ilola, H. (2006). Toinen koti maalla?: Kakkosasuminen ja maaseudun elinvoimaisuus. Lapin yliopisto.

Alasuutari, P., & Alasuutari, M. (2010). Mökkihulluus: Vapaa-ajan asumisen taika ja taito. Lapin yliopistokustannus.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV -Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettu 11.2022 https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html.

Anttila, A-H. 2008. Mökkeily. Teoksessa S. Aalto & K. Häggman (toim.) Suomalaisen arjen historia: [4], Hyvinvoinnin Suomi. Weilin + Göös, 176-183.

Arnkil, H. (2021). Värit havaintojen maailmassa (Uudistettu laitos.). Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu.

Asuntomessut. Kohteet. Luettu 26.11.2022 <https://www.asuntomessut.fi/naantali-2022/kohteet/>.

Eskola, J., & Suoranta, J. (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino.

Finto. Kesämökki. Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu. Luettu 11.1.2022 <https://finto.fi/fi/search?clang=fi&q=kes%C3%A4m%C3%B6kki&vocabs=>.

Hankivaara, J. (2021). Vihreä mökki: Kestävää loma-asumista. Rakennustieto.

Hautajärvi, H. 2018. Kesämökkien ja saunojen maa. Teoksessa H. Hautajärvi & N. Böök (toim.) Rakennetun Suomen tarina (2., tarkistettu painos.). Rakennustieto Oy.

Hautajärvi, H., Kölhi, K., & Griffiths, G. (2010). Villas & saunas in Finland (2nd extended ed.). Rakennustieto.

Hiltunen, M. J., & Rehunen, A. (2014). Second home mobility in Finland: Patterns, practices and relations of leisure oriented mobile lifestyle. *Fennia - International Journal of Geography*, 192(1), 1-22. Luettu 16.3.2023 <https://fennia.journal.fi/article/view/8384/10536>.

Hirvonen, J., & Puustinen, S. (2008). Vapaa-ajan asumisen uudet tuulet: Suomalaisten näkemyksiä vapaa-ajan asumisesta. Teknillinen korkeakoulu, yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus.

Hämäläinen, A-L. 2022. Näin Suomi sisustaa. Avotakka, maaliskuu, 76-79. Luettu 19.1.2023 <https://www.meillakotona.fi/artikkelit/avotakka-50-vuotta-nain-eri-aikojen-trendit-ovat-lehden-sivuilla-nakyneet>.

Jetsonen, J., & Jetsonen, S. (2008). Finnish summer houses. Princeton Architectural Press.

Juurinen, J. 2022. Ihan viihteellä. Deco 10/2022.

Keen, D & Hall, C. M. (2004). Second homes in New Zealand. Teoksessa C. M. Hall & D. K. Müller (toim.) Tourism, mobility and second homes: Between elite landscape and common ground. Channel View Publications. 174 - 195.

Keppo, J. (1994). Talonrakentajan käsikirja: 3, Hirsitalon rakentaminen. Rakentajan tietokirjat.

Kivilahti, J. 2021. Summer houses. Helsinki: Cozy Publishing

Kleemola, J. 2020. Ajaton sisustus? Usko pois, se on mahdollista toteuttaa (eikä tarkoita pelkkää beigeä!) – Sisustusarkkitehti kertoo 6 vinkkiä. Kotivinkki. Luettu 30.11.2022 <https://www.meillakotona.fi/artikkelit/sisustusarkkitehti-paivi-himasen-ajattomat-sisustusvinkit>.

Kunto, T. (2021). Minimalismi. Kustannusosakeyhtiö Otava.

Kurri, M. 2017 Kesäasumisen kulttuurihistoriaa- viikonloppumajoja ja kakkoskoteja. Kulttuuriymparistomme.fi. [https://www.kulttuuriymparistomme.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Artikkelit/Maaseudun_maisemat/Kesaasumisen_kulttuurihistoriaa_viikonlo\(37638\)](https://www.kulttuuriymparistomme.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Artikkelit/Maaseudun_maisemat/Kesaasumisen_kulttuurihistoriaa_viikonlo(37638)).

Lab ammattikorkeakoulu, Sisustusarkkitehtuuri ja kalustemuotoilu, Saastamoinen, I. (2022). Auvo: Luonnonkeinoja hyödyntävä mökkikonsepti stressin lievittämiseen. Opinnäytetyö.

Löfgren Autti, M 2022. UYLE0339, Visuaalinen tutkimus, Sisällönanalyysi. Lapin yliopisto.

Maa- ja metsätalousministeriö. 2021. Mökkibarometri 2021: Vapaa-ajan asuminen on ilmiönä edelleen voimistunut. Valtioneuvosto. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/mokkibarometri-2021-vapaa-ajan-asuminen-on-ilmiona-edelleen-voimistunut>.

Maanmittauslaitos. 2021. Tilasto: kiinteistökauppa on vilkastunut reippaasti. Luettu 14.3.2023 <https://www.maanmittauslaitos.fi/ajankohtaista/tilasto-kiinteistokauppa-vilkastunut-reippaasti>.

Marander-Eklund, L., & Öhman, J. (2022). Sommarstugan - ett paradis eller ett huvudbry? Skärgård : tidskrift utgiven av skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi.

Maununaho, K., & Lilius, J. (2021). Kodin merkitykset ja ympäristösuhteet monipaikkaisessa arjessa. Yhdyskuntasuunnittelu, 59(4), 65-94.

Melasniemi-Uutela, H. 2004. Suomalaisen mökkikulttuurin suunta? Teoksessa K. Ahlqvits & A. Raijas (toim.) Ihanne ja todellisuus: Näkökulmia kulutuksen muutokseen. Tilastokeskus, 145-163.

Melender-Lågland, S. 2018. Miten sisustaa ajaton koti? Luettu 30.11.2022 Valkoinen Harmaja. <https://www.valkoinenharmaja.fi/miten-sisustaa-ajaton-koti/>.

Metsäranta, H., Aro, R., Blomqvist, P., Levä, T., Nissinen, A., & Rannanpää, S. (2021). Etätöön vaikutukset liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin. Valtioneuvoston kanslia.

Niiranen, P. 2020. Kaikenlainen käsillä tekeminen kiinnostaa: korona on lisännyt käsityötarvikkeiden ja moottorisahojen kysyntää. Yle uutiset. Luettu 8.5.2023 <https://yle.fi/a/3-11332742>.

Nokela, L., & Hagelstam, K. (2014). Rakas kesäkoti. WSOY.

Nyrhinen, J., & Wilska, T.-A. (2012). Kohti vastuullista ylellisyyttä? : eettiset ja ekologiset trendit sekä luksuskulutus Suomessa. Kulutustutkimus.nyt, 6(1), 20-41. http://www.kulutustutkimus.net/nyt/wp-content/uploads/2012/05/Nyrhinen_Wilska_KTS_1_2012.pdf

Palomäki, V., (2022). Puun tutkittuja vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Tampereen yliopisto.

Pitkänen, K. (2011). Mökkimaisema muutoksessa: Kulttuurimaantieteellinen näkökulma mökkeilyyn. Itä-Suomen yliopisto.

Pitkänen, K. Hiltunen, M. J. Adamiak, C. Furman, E. Hall, C. M. Hannonen, O. Kietäväinen, A. Paloniemi, R. Rinne, J. Strandell, A. Tuulnetie, S. Vepsäläinen, M. & Åkerlund, U. 2015. Kesämökistä kakkosasunnoksi. Teoksessa J. Häkli, R. Vilkkonen & L. Vähäkylä. Kaikki kotona?: Asumisen uudet tuulet. Gaudeamus.

Pitkänen, K., Puhakka, R., Semi, J., & Hall, C. M. (2014). Generation Y and Second Homes: Continuity and Change in Finnish Outdoor Recreation. *Tourism review international*, 18(3), 207-221. Luettu 16.3.2023 <https://doi.org/10.3727/154427214X14101901317273>.

Pitkänen, K. & Strandell, A. 2018. Suomalaisen maaseudun monipaikkaisen asumisen muodot ja tulevaisuuden kehitys. *Maaseudun uusi aika*, 26(2-3), Maaseutupolitiikan 30-vuotisjuhlanu-mero, 6–23. Luettu 14.12.2022. <http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/10/pitkanen-ja-strandell.pdf>.

Pitkänen, K., & Vepsäläinen, M. (2008). Foreseeing the Future of Second Home Tourism. The Case of Finnish Media and Policy Discourse. *Scandinavian journal of hospitality and tourism*, 8(1), 1-24. Luettu 15.12.2022 <https://doi.org/10.1080/15022250701880729>.

Pylvänäinen, K. 2020. Ajaton sisustaminen tuo mielenrauhaa. *Modernisti kodikas*. Luettu 30.11.2022 <https://www.modernistikodikas.fi/sisustus/ajaton-sisustaminen-tuo-mielenrauhaa/>.

Rasila, M. 2022. Sisustustrendit 2022: puuta, orgaanisia muotoja ja väreillä leikittelyä. *Finish design shop. Design stories*. Luettu 16.11.2022 <https://www.finnishdesignshop.fi/design-stories/pinnalla/sisustustrendit-2022-puuta-ja-vareilla-leikittelya>.

Rinne, H. (2015). *Perinnemestarin kesämökki: Kunnostaminen kesä- ja talvikäyttöön*. WSOY.

Rinne, H. (2018). *Perinnemestarin materiaalioppi: Mistä on vanhat talot tehty*. Werner Söderström Osakeyhtiö.

Rees, E. (2014). *Cabins in modern Norwegian literature: Negotiating place and identity*. Fairleigh Dickinson University Press.

Ronkainen, M. (2021). Yli puolet mökinomistajista on eläkkeellä. *Tieto & trendit*, 12. Luettu 16.3.2023 <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/yli-puolet-mokinomistajista-on-elakkeella/>.

Rytkönen, A., & Kirkkari, A. (2010). *Vapaa-ajan asumisen ekotehokkuus*. Ympäristöministeriö : Edita publishing [jakaja]. Luettu 15.11.2022

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37982/SY6_2010_Vapaa-ajan_asumisen_ekotehokkuus%2c_sivut_1-63.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Saarenheimo, M. (2020). Esineiden perimmäisestä olemuksesta. Vastapaino.

Saaristoasiain neuvottelukunta, Finnish Consulting Group FCG. (2017). Nuoret aikuiset mökkeilijöinä 2030-selvitys. Maa- ja metsätalousministeriö.

Salmela, A. 2016. Vapaa-ajan asunnot, kehitys ja ennuste. Futura, 35(3), pp. 73-78. <https://elektra-helsinki-fi.ezproxy.ulapland.fi/se/f/0785-5494/35/3/vapaaaja.pdf>.

Salovaara, M. 2022. Kuinka kylmäksi mökin uskaltaa talvella päästää? Kallis sähkö hinta houkuttaa säästöihin, mutta siinä piilee isoja riskejä. Yle uutiset. Luettu 29.5.2023 <https://yle.fi/a/3-12605961>.

Sarantola-Weiss, M. 2011. Suomalaisen kodinsisustuskulttuurin muodostuminen 1900-luvulla. Teoksessa J. Kärnä-Behm (toim.) Sisustuskirja, Tutkimuksellisia avauksia. Helsinki: Unigrafia Oy.

Seppälä-Kavén, U. (2014). Sisustuksen ajat: Katsaus suomalaiseen sisustamiseen ja asumiseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Turun ammattikorkeakoulu.

Siikanen, U. (2016). Puurakentaminen (2., uudistettu painos.). Rakennustieto Oy.

Sormunen, T. 2022. Korona räjäytti sähköliittymien myynnin – entistä useampi kesämökki on nyt etätyöpiste. Rakennuslehti. Luettu 17.1.2023 <https://www.rakennuslehti.fi/2022/02/korona-rajaytti-sahkoliittymien-myyntin-entista-useampi-kesamokki-on-nyt-etatyopiste/>.

Strandell, A. 2022. Vapaa-ajan asumisen ja monipaikkaisuuden kehitys. Suomen ympäristökeskus SYKE.

Strandell, A., Pitkänen, K., & Rehunen, A. (2020). Miten kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen vaikuttavat vapaa-ajan asumisen suosioon? Matkailututkimus, 16(1), 74-92. Luettu 16.12.2022. <https://journal.fi/matkailututkimus/article/view/88575/54025>.

Sykkö, S., Koroma, H., & Kerkis, J. (2014). Avaimia ajattomiin suomalaisiin sisustuksiin. Gummerus.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. 2022. Tutkimus: Kodin huonekasvit lisäävät sisätilojen mikrobiston moninaisuutta. Luettu 21.4.2023 <https://thl.fi/fi/-/tutkimus-kodin-huonekasvit-lisaavat-sisatilojen-mikrobiston-moninaisuutta>.

Tilastokeskus 2023. Kesämökki. Luettu 19.1. 2023 <https://www.stat.fi/meta/kas/kesamokki.html>

Tilastokeskus 2022. Kesämökkikanta kasvoi vain vähän vuonna 2021. Luettu 8.11.2022 <https://stat.fi/julkaisu/cktcmtf5s35i40b5243zmpqci>.

Tikkurila 2022. Mökkitrendit 2021. Luettu 16.11.2022 <https://tikkurila.fi/ideat/ulkomaalaus/mokkitrendit-2021>. Tuomisto, T 2020. Onko melu ympäristöterveyskysymys? Terveyskirjasto: Kustannus Oy Duodecim. Luettu 10.5.2023 <https://www.terveyskirjasto.fi/asy00310>.

Vainio-Kaila, T. 2017. Antibacterial properties of Scots pine and Norway spruce. School of Chemical Engineering. Luettu 13.3.2023 <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/28650/isbn9789526076201.pdf?sequence=1>.

Vepsäläinen, M., Strandell, A., & Pitkänen, K. (2015). Muuttuvan vapaa-ajan hallinnan haasteet kunnissa. Yhdyskuntasuunnittelu, 53(2), 13-38. Luettu 15.12.2022 <http://www.yss.fi/journal/muuttuvan-vapaa-ajan-asumisen-hallinnan-haasteet-kunnissa/>.

Vesala, S. Strandell, A. & Pitkänen, K 2015 Vapaa-ajan asumisen ja rantarakentamisen tilastot (VAPA). Suomen ympäristökeskus. Luettu 10.3.2023 <http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B4BE047BDFC6-412E-AF85-E06717B79E9D%7D/111096>.

Voutilainen, O. Korhonen, K. Ovaska, U. & Vihinen, H. 2021. Mökkibarometri 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 47/2021. Luonnonvarakeskus: Helsinki. Luettu 16.3.2023 file:///C:/Users/Airam/Downloads/luke-luobio_47_2021.pdf.

Vuori, J. Laadullinen sisällönanalyysi. Tietoarkisto <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>. Luettu 11.2022

Wallenius, S. 2021. Unelmien kesäpaikka: Valmismökki, kakkoskoti vai ikuinen savotta? Pirkka. Luettu 14.3.2023 <https://www.pirkka.fi/artikkeli/haaveiletko-omasta-kesamokista>.

Uutispalvelu Duodecim Ingimage. 2022 Huonekasveilla terveysvaikutuksia? Apteekki. Luettu 15.5.2023 <https://www.apteekki.fi/terveydeksi/uutiset/huonekasveilla-terveysvaikutuksia.html>.

Åkerlund, U., Pitkänen, K., Hiltunen, M., Overvåg, K., Müller, D., & Kahila, P. (2015). Health, well-being and second homes: An outline of current research and policy challenges. *Matkailututkimus*, 11(1), 43-54.

Kuvat:

Kuva 1. Karttunen, J. 2022. Maja meren äärellä. Meidän mökki 6/2022.

Kuva 2. Pietiläinen, I. 2022. Uusi unelma. Meidän mökki 7/2022.

Kuva 3. Pietiläinen, I. 2022. Kontillinen riemua. Meidän mökki 7/2022.

Kuva 4. Lappalainen, L. & Amir, O. 2022. Hihat heilumaan. Meidän mökki 7/2022.

Kuva 5. Pietiläinen, I 2022. Uusi unelma. Meidän mökki 7/2022.

Kuva 6. Pietiläinen, I 2022. Uusi unelma. Meidän mökki 7/2022.